

Harmanlanmış Öğrenme

Yasemin GÜLBAHAR
Filiz KALELİOĞLU
Gülgün AFACAN ADANIR

2. Baskı

Prof. Dr. Yasemin GÜLBAHAR - Prof. Dr. Filiz KALELİOĞLU
Doç. Dr. Gülgün AFACAN ADANIR

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME

ISBN 978-625-7880-86-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Kasım 2020, Ankara

2. Baskı: Şubat 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Prof. Dr. Yasemin GÜLBAHAR

Dr. Gülbahar, 1988 yılında Eskişehir Anadolu Lisesi'nde öğrenimini tamamladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Fakültesi Matematik Bölümünden 1992 yılında mezun olan yazar, aynı yıl ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'nda göreve başladı. Daha sonra 1998 yılında ODTÜ Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümüne araştırma görevlisi olarak geçti. Önce 1999 yılında ODTÜ Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Eğitimi alanında yüksek lisans derecesini ve 2002 yılında ODTÜ Eğitim Fakültesi BÖTE alanında Doktora derecesini aldı. Bu tarihten sonra yaklaşık 9 yıl Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümünde görev yapan yazar, Ankara Üniversitesi, Enformatik Bölümü, Uzaktan Eğitim Merkezi ve Eğitim Bilimleri Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinde yürüttüğü görevlerin ardından 2024 yılında emekliye ayrılmıştır. Yazar halen Columbia Üniversitesi'nde görev yapmaktadır.

Yasemin Gülbahar bugüne kadar öğrenme analitikleri, veri madenciliği, eğitsel veri yönetimi, programlama dilleri, problem çözme ve algoritmalar, öğretim teknolojileri, öğretim tasarımı, materyal tasarımı ve geliştirme, uzaktan eğitim, web tasarımı, ölçme ve değerlendirme, araştırma yöntemleri, öğretim yöntemleri, yazılım geliştirme, teknoloji entegrasyonu ve planlanması gibi konularda dersler yürütmüş, interdisipliner bir anlayış ile ulusal ve uluslararası düzeyde yayınlara ve projelere imza atmıştır.

ORCID No: 0000-0002-1726-3224

Prof. Dr. Filiz KALELIOĞLU

2005 yılında Başkent Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünden lisans derecesi, aynı bölümden 2007 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde yüksek lisans derecesi ve 2011 yılında ise Ankara Üniversitesinde doktora derecesi ile mezun olmuştur. 2017 yılında Doç. Dr. unvanı alan Filiz Kalelioğlu, aynı yıl İngiltere'de King's College London Üniversitesinde misafir araştırmacı olarak bulunmuş ve doktora sonrası araştırmasını tamamlamıştır. Halen Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcılığı ile Öğrenme ve Öğretme Merkez Müdürlüğü görevlerine devam eden yazarın çalışma konuları arasında öğretim tasarımı, teknoloji entegrasyonu, uzaktan eğitim, bilgisayar bilimi eğitimi ve programlama öğretiminde etkili olabilecek öğretimsel faktörler yer almaktadır.

ORCID No: 0000-0002-7729-5674

Doç. Dr. Gülgün AFACAN ADANIR

Lisans derecesini ODTÜ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünden alan Gülgün Afacan Adanır, master ve doktora derecelerini ODTÜ Bilişim Sistemleri bölümünde tamamlamıştır. Doktora sırasında araştırma amaçlı Georgia Üniversite'sinde bir yıl bulunmuştur. Şu anda Ankara Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak "uzaktan eğitim" ve "enformatik" alanlarında çalışmalarına devam etmektedir.

ORCID No: 0000-0002-0832-1808

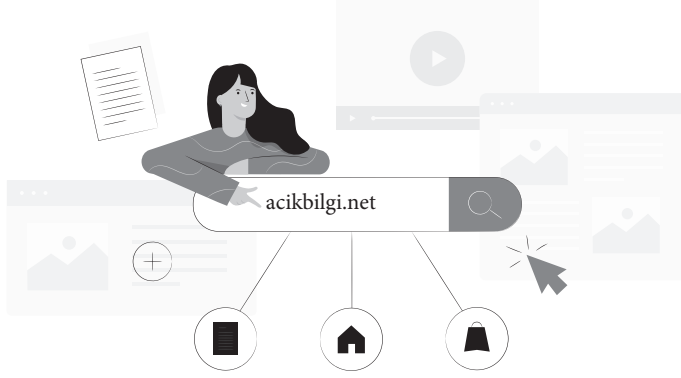
ÖNSÖZ

Uzun yıllardır teknolojinin eğitim süreçleri ile bütünleştirilmesi, 2020 yılında yaşanan olağanüstü pandemi sırasında eğitim-öğretim sürecinde rol alan tüm paydaşlar tarafından zorunlu olarak deneyimlenmiştir. Farklı yaklaşım ve uygulamalar ile teknolojinin başrolü oynadığı bu süreç, bizlere bundan sonra teknolojinin vazgeçilmez olduğunu ve yüz yüze öğretim süreçlerinde destek olarak ya da harmanlanmış olarak kullanılmasının önemini göstermiştir.

Bundan sonra eğitim-öğretim süreçlerinde artık yenilikçi yaklaşımlar kullanılmalı ve yeni neslin beklentilerine uygun tasarımlar yapılmalıdır. Öğitmenin merkezde olduğu öğretim süreçlerinde öğretmen performansı, öğretim çıktıları daha çok etkilerken, e-Öğrenme sürecinde ise öğretim tasarımı ve teknolojinin performansı daha belirleyici olmaktadır.

Bu bağlamda bu kitap, e-Öğrenme ve harmanlanmış öğrenme tasarımlarında dikkat edilmesi noktaları vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır. Kuramsal ve uygulama anlamında çok detaylı bir konu olması ve doğası gereği konu aktarımında teknolojiden yararlanma ihtiyacı nedeni ile kitabı dijital boyutu ile beslemesi için bir site hazırlanmıştır.

Kısa bilgi paylaşımlarını içeren metin, ses ve video içeriklerine ulaşmak için **acikbilgi.net** adresini ziyaret ediniz.

Hep birlikte öğrenmek, paylaşmak ve daha etkili öğretim yapabilmek dileğiyle...

Prof. Dr. Yasemin GÜLBAHAR

Prof. Dr. Filiz KALELİOĞLU

Doç. Dr. Gülgün AFACAN ADANIR

İÇİNDEKİLER

Önsöz	v
-------------	---

1. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME DENEYİMİNİ KEŞFETME

Öğrenme Süreçlerinde Dönüşüm Neden Gerekli?	2
Harmanlanmış Öğrenme Nedir, Ne Değildir?	4
Neden Öğrenme Yaklaşımlarını Harmanlıyoruz?	7
Harmanlama Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	13
Öğrenenler Açısından Zorluklar	13
Eğitmenler Açısından Zorluklar	14
Kurumsal Bağlamda Karşılaşılan Zorluklar	15
Farklı Düzeylerde Harmanlama	16
Program Düzeyi	18
Kurumsal Düzey	19
Harmanlama Sürecini Sınıflandırma	19
Karışımları Etkinleştirme	20
Arttırıcı Karışımlar	20
Dönüşüm Karışımları	21
Harmanlama İçin Tasarım Nasıl Olmalı?	21
Harmanlanmış Öğrenme Sürecinde Eğitmenin Rolü	24
Sonuç	26
Düşünelim-Tartışalım	27

2. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENMEYİ DESTEKLEYEN KURAMSAL ÇERÇEVELER VE TASARIM SÜRECİ

Harmanlama Sürecini Anlamak	30
Karmaşık Uyarlamalı Harmanlanmış Öğrenme Sistemi	30
Sorgulayan Topluluk Modeli	32
Çevrimiçi Öğrenme Yaşantıları	34
Pasif Dijital Katılım	35
Destekleyici Dijital Katılım	35
Arttırılmış Dijital Katılım	35

Etkileşimli Dijital Katılım	35
Sürükleyici Dijital Katılım	35
Uygulama Toplulukları Modeli	36
Harmanlanmış Öğrenme: İdeal Karışım	38
Harmanlanmış Öğrenme İçin Tasarım Süreci.....	41
Amaca Dayalı Harmanlama	43
Yüz Yüze ve Çevrimiçi Öğrenme Süreçlerinin Dengelenmesi	46
Çevrimiçi Öğrenme Sürecinde Eş Zamanlı ve Zamandan Bağımsız Etkinlikler.....	47
Sonuç.....	51
Düşünelim-Tartışalım.....	52

3. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME İÇİN TASARIM MODELLERİ

Harmanlanmış Öğrenme Nasıl Tasarlanır?	54
Harmanlanmış Öğrenme Tasarım İlkeleri.....	54
Harmanlanmış Öğrenme için Tasarım Modelleri	58
Rotasyon Modeli	62
Esnek Model	66
Kişisel Olarak Harmanlanan Model	67
Zenginleştirilmiş Sanal Model.....	68
Sonuç.....	70
Düşünelim-Tartışalım.....	70

4. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME İÇİN ÖĞRETİM TASARIMI: DİJİTAL ÖĞRETİM PROGRAMI

Harmanlanmış Öğrenme için Öğretim Tasarımı.....	72
Geriyeye Dönük Tasarım	72
Hızlı Prototip Tasarımı (Yinelemeli Tasarım).....	76
Çok Modlu Tasarım	76
Öğrenen Odaklı Tasarım.....	79
Üç Adımlı Yaklaşım	80
Harmanlanmış Öğrenme Etkinliği Oluşturma	84
Çevrimiçi Öğrenme Sürecinde Uygulama Önerileri.....	90

Dengeli Etkileşim Modeli.....	90
Öğrenen Yönetiminde Seminer Modeli	91
Video Etkileşim Modeli.....	91
İçerik Odaklı Model.....	92
Harmanlanmış Öğrenme Sürecinde Başarı Ölçütleri.....	92
Sonuç.....	93
Düşünelim-Tartışalım.....	94

5. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME VE İÇERİK

Harmanlanmış Öğrenme ve İçerik.....	96
Harmanlanmış Ders İçerikleri.....	96
Çevrimiçi Öğrenme İçerikleri Oluştururken Kullanılabilecek Yaklaşımlar	97
Metin ve Görsel Tabanlı İçerikler.....	98
Ses Kayıtları.....	100
Seslendirilmiş Sunumlar	101
Eğitsel Videolar.....	103
Ders Anlatımını Kaydetme	105
Ekran Kayıtları.....	106
Animasyonlar	107
Simülasyonlar	108
Etkileşimli Videolar	111
Etkileşimli Etkinlikler	114
Etkileşimli Kitaplar.....	116
Diğer Uygulamalar	116
Sonuç.....	119
Düşünelim-Tartışalım.....	120

6. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME SÜRECİNDE DEĞERLENDİRME

Harmanlanmış Öğrenme Sürecinde Değerlendirme	122
Düzy Belirlemeye Yönelik Değerlendirme	122
Biçimlendirici Değerlendirme	124
Klasik Değerlendirme Yaklaşımları	126
Çoktan Seçmeli Sorular	126

Doğru-Yanlış Soruları.....	127
Eşleştirme Soruları.....	127
Kısa Yanıtlı Sorular	127
Açık-uçlu Sorular	127
Çevrimiçi Sınavlar	128
Alternatif Değerlendirme Yaklaşımları	130
Bilişsel Değerlendirme.....	131
Portfolyo Değerlendirme	131
Elektronik Portfolyolar	131
Performans Değerlendirme	133
Öz Değerlendirme.....	133
Akran Değerlendirmesi.....	135
İşbirliğine Dayalı Proje Yaklaşımları.....	136
Öğrenme Analitikleri	137
Değerlendirme Yaklaşımlarının Harmanlanması için İpuçları.....	138
Sonuç.....	140
Düşünelim-Tartışalım.....	140

KAYNAKLAR	141
------------------------	------------

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Günlük Yaşantımızda İnternet, Teknoloji ve Yazılımlar	3
Şekil 2. Harmanlanmış Öğrenme	5
Şekil 3. Yüz Yüze Öğretimin Sınırlı Yönleri	6
Şekil 4. Değişen Öğrenen Profili	7
Şekil 5. Çevrimiçi İşbirliği	8
Şekil 6. Artan Esneklik	8
Şekil 7. Artan Etkileşim	9
Şekil 8. Gelişmiş Öğrenme	9
Şekil 9. Dijital Vatandaş Olma	10
Şekil 10. Hayat Boyu Öğrenme	10
Şekil 11. Artan Motivasyon	11
Şekil 12. Artan Özerklik	11
Şekil 13. Artan Öğrenme Sorumluluğu	12
Şekil 14. Kendi Hızında Öğrenme	12
Şekil 15. Etkinlik Düzeyinde Harmanlanmış Öğrenme Yaklaşımı	17
Şekil 16. Ders Düzeyinde Harmanlanmış Öğrenme Yaklaşımı	17
Şekil 17. Harmanlanmış Öğrenme Ders Algoritması	18
Şekil 18. Program Düzeyinde Harmanlanmış Öğrenme Yaklaşımı	19
Şekil 19. Kurumsal Düzeyde Harmanlanmış Öğrenme Yaklaşımı	19
Şekil 20. Karışımları Etkinleştirme	20
Şekil 21. Arttırıcı Karışımlar	21
Şekil 22. Dönüşüm Karışımları	21
Şekil 23. Öğretim Tasarımı için İçerik Sınıflandırması	22
Şekil 24. Harmanlanmış Öğrenme Tasarımına Etki Eden Faktörler	24
Şekil 25. Öğitmen Yeterlikleri	26
Şekil 26. Karmaşık Uyarlamalı Harmanlanmış Öğrenme Sistemi	31
Şekil 27. Çevrimiçi Paylaşım Amacı ile İçerik Hazırlama	32
Şekil 28. Sorgulayan Topluluk Modeli	33
Şekil 29. Çevrimiçi Ortamda Sosyal Buradalık	34
Şekil 30. Uygulama Toplulukları Modeli	36
Şekil 31. Çevrimiçi Uygulama Toplulukları	37
Şekil 32. Paylaşım Kültürünü Benimseyen Uygulama Toplulukları	38
Şekil 33. Öğrenme ve Değerlendirme için Doğru Öğretim Tasarımı	39
Şekil 34. Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi	40
Şekil 35. Amaca Dayalı Çok Boyutlu Harmanlama Modeli	43
Şekil 36. Yansıtıcı Düşünme ve Sorgulama	44
Şekil 37. İşbirliğine Dayalı Öğrenme	45

Şekil 38. Çevrimiçi Öğrenme Etkinlikleri.....	46
Şekil 39. Eş Zamanlı Canlı Dersler.....	47
Şekil 40. Zamandan Bağımsız Öğrenme	48
Şekil 41. Öğretim Materyallerinde Çeşitlilik ve Kolay Erişim.....	49
Şekil 42. Eş Zamanlı ve Zamandan Bağımsız Öğrenme	51
Şekil 43. “Sınıfın Ön Tarafı Yok” İlkesi.....	54
Şekil 44. “Teknoloji Mobildir” İlkesi.....	55
Şekil 45. “Duvarlar, Kişiselleştirme ve Sergi İçindir” İlkesi	55
Şekil 46. “Şeffaflık, Uygulamanın Paylaşılmasını Geliştirir” İlkesi	56
Şekil 47. “Topluluk Olma Teşvik Edilmeli” İlkesi	56
Şekil 48. “Değişim Aktifleştirilmeli” İlkesi.....	57
Şekil 49. “Mobilyalar Esnek Olmalı” İlkesi	57
Şekil 50. Amaca Göre Harmanlanmış Öğrenme Modellerinin Sınıflandırılması ...	59
Şekil 51. Harmanlanmış Öğrenme Modelleri.....	61
Şekil 52. Rotasyon Öğrenme Modelleri.....	62
Şekil 53. İstasyon-Rotasyon Modeli.....	63
Şekil 54. Laboratuvar Rotasyon Modeli.....	64
Şekil 55. Ters Yüz Sınıf Modeli	64
Şekil 56. Bireysel Rotasyon Modeli.....	65
Şekil 57. Esnek Model.....	66
Şekil 58. Kişisel Olarak Harmanlanan Model.....	67
Şekil 59. Zenginleştirilmiş Sanal Model	68
Şekil 60. Geriye Dönük Tasarım Aşamaları.....	73
Şekil 61. Geriye Dönük Tasarım Unsurları.....	73
Şekil 62. Hızlı Prototip Tasarımı	76
Şekil 63. Yüz Yüze Öğretim İle Çevrimiçi Öğrenme Ortamları.....	77
Şekil 64. Çok Modlu Tasarım.....	78
Şekil 65. Öğrenen Odaklı Tasarım Modeli Bileşenleri	79
Şekil 66. Üç Adımlı Yaklaşım.....	80
Şekil 67. Ters Yüz Edilmiş Sınıf	83
Şekil 68. Harmanlanmış Öğretim İçin Örnek Bir Planlama.....	87
Şekil 69. Etkileşim Sürecinde Denge.....	90
Şekil 70. Etkileşim Sağlama İçin Farklı Yollar.....	91
Şekil 71. Harmanlanmış Öğrenme için Başarı Ölçütleri.....	93
Şekil 72. Anakart Fotoğrafı	98
Şekil 73. Fotosentez Süreci İle İlgili Çizim.....	99
Şekil 74. DNA Yapısı İle İlgili İnfografik.....	99
Şekil 75. Hesap Çizelgesi Programı İle İlgili Ekran Görüntüleri	100

Şekil 76. Sesli Kitap	100
Şekil 77. Slayt Seslendirme	101
Şekil 78. Slayt Ses Kaydı Test Etme	102
Şekil 79. Google Drive Ortamında Sunum Seslendirme.....	103
Şekil 80. Video Üretim Stilleri	104
Şekil 81. Video Anlatım İçeren Örnek Bir Sunum.....	105
Şekil 82. Ekran Kaydı Örneği.....	106
Şekil 83. Moleküller Konusunda Hazırlanmış Animasyon Örneği	107
Şekil 84. Vyond Ortamında Hazırlanmış Animasyon Ekranı	108
Şekil 85. Sanal Gerçeklik Ortamı	109
Şekil 86. SL Ekran Görüntüsü.....	110
Şekil 87. Örnek Artırılmış Gerçeklik Ortamları	111
Şekil 88. Video Soru Etkileşim Türleri.....	112
Şekil 89. Etkileşimli Video Sorusu	113
Şekil 90. Etkileşimli Video Metni.....	113
Şekil 91. H5P Sürükle Bırak Etkinlik Örneği	114
Şekil 92. H5P Boşluk Doldurma Etkinliği Örneği	114
Şekil 93. H5P Diyalog Kart Örneği	115
Şekil 94. H5P Sınav Etkinliği Örneği.....	115
Şekil 95. Etkileşimli Kitaplar.....	116
Şekil 96. Storybird Platformunda Dijital Öykü Oluşturma	118
Şekil 97. Sınavlar Aracılığıyla Öğrenen Başarılarının Belirlenmesi	123
Şekil 98. Örnek Çapraz Bulmaca.....	125
Şekil 99. Klasik Değerlendirmede Sınav	126
Şekil 100. Öğrenenlerin Çevrimiçi Sınavlara Katılımı	129
Şekil 101. Çevrimiçi Sınav Denetimi Örneği.....	130
Şekil 102. Performans Değerlendirme.....	131
Şekil 103. Elektronik Portfolyolar	132
Şekil 104. Öz Değerlendirme	134
Şekil 105. Akran Değerlendirmesi	135
Şekil 106. Dijital Ortamlarda İşbirliği Çalışmaları	136
Şekil 107. Öğrenme Analitik Raporları	138

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Eş Zamanlı ve Zamandan Bağımsız Öğrenme Etkinlikleri	50
Tablo 2. Harmanlanmış Öğrenmede Etkileşimin Dört Boyutu	58
Tablo 3. Harmanlanmış Öğrenmede Çevrimiçi Boyut	69
Tablo 4. Geriye Dönük Tasarım Şablonu	75
Tablo 5. Kazanım ve Olası İletim Teknolojileri Eşleştirmesi	82
Tablo 6. Örnek Ders İzlenesi	88
Tablo 7. Detaylı Ders İzlenesi	89
Tablo 8. Örnek Bir Ders Konusu Yapılandırması	96
Tablo 9. Uygulama Yazılım Örnekleri	118

1. BÖLÜM

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME DENEYİMİNİ KEŞFETME

Bu bölümü bitirdiğinizde;

- harmanlanmış öğrenmenin ortaya çıkan yeni bir öğrenme modeli olarak nasıl kullanılabileceğini açıklayabilir,
- harmanlanmış öğrenmenin olası yararları ve sınırlı yönlerini değerlendirebilir,
- farklı düzeylerde yapılan harmanlamaya örnekler verebilir,
- harmanlanmış öğrenmede farklı yaklaşımları sınıflandırabilir,
- harmanlama için öğrenme tasarımının nasıl olması gerektiğini ve
- bu süreçte eğitime düşen rolleri tartışabilirsiniz.

Öğrenme Süreçlerinde Dönüşüm Neden Gerekli?

Yenilikçi eğitimciler uzun yıllardır eğitim-öğretim süreçlerini teknoloji ile bütünleştirmeye, teknolojiyi entegre etmeye çalıştılar. Basit öğrenme yönetim sistemlerinin ortaya çıkmaya başladığı 1990'ların sonlarından itibaren, İnternet'in yarattığı ivme ve web tabanlı tarayıcı yazılımlar ile birlikte teknoloji eğitim-öğretim süreçlerinde daha sık kullanılmaya başlandı. Öncelikle, öğretim materyalleri ve süreçlerinin yönetimini kolaylaştıran web tabanlı öğrenme yönetim sistemleri yaygınlaştı. Bu sistemler bir yandan içerik yönetimini ve iletişimi, diğer yandan öğrenenlerin ve sürecin takibini kolaylaştırırdı. Daha sonra öğretim içerikleri çokluortam materyalleri olarak zenginleşirken bir süre sonra "etkileşimli" olmaya başladı. Öğretim içeriği açısından sınıf ortamının çok ötesinde etkili olan bu içerik iletim süreci, sanal sınıf ve webinar yazılımlarının da ortaya çıkışı ile oldukça zenginleşti. Eş zamanlı yaşanması güç olan etkileşimli sanal sınıf ortamları İnternet hızına, teknolojik gelişmelere ve yazılımların sunduğu özelliklere dayalı olarak o kadar gelişti ki, öğrenenler geleneksel sınıf ortamlarında çok daha etkili ve kalıcı öğrenmeye başladılar (Sicilia, 2018; Sáiz-Manzanares, Escolar-Llamazares ve Arnaiz González, 2020).

Yaşanan bu gelişmelere paralel olarak teknolojinin gittikçe küçülmesi ve ucuzlaması sonucunda neredeyse herkes cebinde İnternet'e bağlı bir akıllı telefona, elinde tablet ya da mobil cihaza ya da evinde bilgisayara erişebilir hale geldi. Kısaca, bilgisayarlar 2000'lerin başından itibaren çoğu kişi için günlük yaşamın bir parçası oldu (Şekil 1).

Bu sürece damgasını vuran bir diğer olay ise yine İnternet'in sunduğu alt yapıyı kullanan sosyal medyanın yaygınlaşması idi. Böylece, İnternete bağlı mobil cihazların kullanımı farklı bir öğrenme ve bilgi paylaşma kültürü oluşmasına neden oldu. Kullanıcılar belirli ortamlardaki bilgileri sıkça kontrol ve takip ederken, geri bildirimlerini ve düşüncelerini paylaşır hale geldiler. Bilişim teknolojileri ve beraberinde sunulan yazılımlar, kullanıcıların yalnızca günlük yaşamlarının akışını değil, öğrenme alışkanlıklarını da değiştirdi.